МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій
_____ Мурадян О. С.
«_31_» серпня_2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура миру і сталий розвиток у цифрову епоху

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень_____
галузь знань С – «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»_____
(шифр і назва)
спеціальність С5 «Соціологія»_____
(шифр і назва)
освітня програма «Цифровий соціум»_____

вид дисципліни за вибором_____
(обов'язкова / за вибором)
Навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій_____

2026/ 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

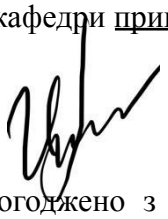
Протокол від “26” серпня 2026 року № 1.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лариса ХИЖНЯК, доктор соціологічних наук, проф., професор закладу вищої освіти кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Протокол від “ 26” серпня 2026 року № 1.

Завідувачка кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Солдатенко І.О.

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної) програми (керівником проєктної групи) Цифровий соціум

Гарант освітньої програми Цифровий соціум

Хижняк Л.М.

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1.

Голова науково-методичної комісії

Сорока Ю.Г.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Культура миру і сталий розвиток у цифрову епоху» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Цифровий соціум» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

спеціальності С5 Соціологія.

1. Опис навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про сутність, особливості, тренди формування культури миру; ознайомити їх зі специфікою соціологічного підходу до концептуалізації і розробки соціальних технологій миробудівництва в контексті реалізації принципів і програми сталого розвитку.

Основні завдання вивчення дисципліни. Сформувати уявлення:

про культуру миру як співпрацю і добробут заради сталого розвитку; мирне співіснування, безпеку та права людини; інституційне забезпечення миру і сталого розвитку; миротворчість (роль міжнародних організацій та індивідуальних ініціатив)*;*

про цифрову трансформацію та нову культура миру і сталого розвитку, інформаційно-комунікативне забезпечення миру і сталого розвитку;

про виміри сталого розвитку (глобальний, регіональний, державний і локальний) та його глобальні індикатори; оцінювання рівня та дисбалансів сталого розвитку; сталий розвиток країн Глобальної Півночі і Глобального Півдня: виклики і загрози.

розкрити роль і значущість соціології миру і сталого розвитку у побудові культури миру.

1.3.Кількість кредитів: 6.

1.4.Загальна кількість годин: 180.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	8 год.
Самостійна робота	
132 год., у т.ч. контрольна робота - 25 год.	166 год., у т.ч. контрольна робота - 25 год.

1.6. Заплановані результати навчання.

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв’язувати складні теоретичні та практичні проблеми оптимізації інституціональних та комунікативних процесів у цифровому суспільстві, у нестандартних ситуаціях що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням відповідних інформаційно-комп’ютерних технологій

Загальні компетентності (ЗК**)**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність працювати автономно.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність розробляти соціальні проєкти на різних рівнях з використанням методології дослідження сучасних комунікативних просторів у міждисциплінарному дискурсі.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

ФК 2. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.

ФК 5. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами.

ФК 6. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК 8. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.

1.7. Програмні результати навчання

ПРН 1. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.

ПРН 2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.

ПРН 3. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.

1.8. Пререквізити: цифровий соціум: глобальні проблеми; соціологія Інтернету; методи цифрової соціології.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Концептуальні основи культури миру і сталого розвитку

Тема 1 Культура миру: сутність, компоненти, вимірювання

Концептуалізація феноменів «війни» та «миру» у контексті сталого розвитку. Теоретичні основи розбудови миру: розширена, поглиблена та інтегрована концепції миру. Філософія війни як світоглядна проблема. Соціологія миру і сталого розвитку, їх роль у побудові культури миру.

Культура миру і соціальне насильство. Джерела та специфіка соціального насильства. Легітимні, нелегітимні та «мирні» форми соціального насильства. Види та зброя соціального насильства. Уявлення про війну та мир Війна як вид збройного насилля. Специфіка філософського і соціологічного осмислення війни як соціального явища. Проблеми політики, війни та миру у працях Н. Макіавеллі, Т. Гоббса, І. Канта, Г. Гегеля, К. Клаузевіца. Сучасні світоглядні уявлення про війну та мир. Дослідження проблем війни і миру А. Тойнбі в межах цивілізаційної теорії та сутність війни у концепції «гри» Й. Гейзинги. Інструменти для профілактики та подолання наслідків нелегітимного насильства в сучасному світі. Онтологія війни та деонтологія миру в науковому дискурсі. Побудова культури миру і соціальний порядок в сучасному світі в науковому знанні.

Тема 2 Сталий розвиток людства: концептуальні підходи, цілі, історія, виміри, складові, формування

Ідея сталого розвитку: сутність, принципи, концептуальне відтворення. Сталий розвиток: світова дискусія та сучасні тенденції. Сталий розвиток: аналітичні рамки та значення для досягнення миру. Цілі сталого розвитку у ціннісному контексті. Історія формування цілей сталого розвитку. Основні принципи сталого розвитку. значення структури сталого розвитку. Визначення меж безпечного існування. Інтегральне оцінювання рівня сталого розвитку. Визначення дисбалансів сталого розвитку. Вимірювання сталого розвитку та побудови його глобальних індикаторів. Виміри сталого розвитку: глобальний, регіональний, державний і локальний. Сталий розвиток країн Глобальної Півночі і Глобального Півдня: виклики і загрози.

Економічна, екологічна і соціальна складові сталого розвитку. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. Економічна складова сталого розвитку. Зелена економіка. Блакитна економіка. Циркулярна економіка.

Тема 3 Інституційне забезпечення миру і сталого розвитку

Інструменти боротьби за мир і підвищення культури миру в цифрову епоху. Стале мирне співіснування у глобальному цифровому світі. Мирна глобалізація і войовнича глобалізація цифрової епохи. Дж. Сакс і Ледерак Джон Пол про розбудову миру та стале примирення в розділених суспільствах. Чинники сталого миру у цифровому суспільстві.

Інституціоналізація ідеї миру та сталого розвитку. Базові інститути досягнення культури миру. Культура миру як ідеологія демократичного світу. Чинники, що визначають культуру миру: політичні, соціально-економічні, соціально-психологічні, екологічні, організаційні, соціо-культурні, техніко-технологічні. Роль науки і освіти у забезпеченні миру і сталого розвитку. Виховання миролюбності як соціально-педагогічна проблема. Роль і значущість фактору сили в становленні ненасильницького світопорядку. Культура миру і політика умиротворення. Інституціоналізація партнерства у сфері миру і сталого розвитку.

Розділ 2. Цифрова трансформація та нова культура миру і сталого розвитку

Тема 4 Інформаційно-комунікативне забезпечення миру і сталого розвитку

Зміст і джерела тенденцій сучасної збройної боротьби. Порівняльні характеристики парадигм війни Гібридна війна: сутність і протидія маніпулятивним технологіям. Приховані смисли гібридної війни та безпекові ризики для людства. Роль ідеологічної компоненти війни. Еволюція способів, форм та цілей збройних конфліктів у XXI ст. особливості збройних конфліктів (війн) у постіндустріальну епоху. Інформаційна складова у війнах постіндустріальної епохи. Кібервійна в інформаційно-комунікативному просторі. Асиметричні війни в цифровому суспільстві.

«М’яка сила» як стратегічний ресурс та інструмент впливу на мирні міжнародні процеси заради сталого розвитку. Міжнародні рейтингові дослідження сталого розвитку.

Тема 5 Цифрова дипломатія в досягненні культури миру і сталого розвитку

Сутність цифрової дипломатії та напрямки, де вона може виступити ефективним ресурсом сталого миру. Цифрова дипломатія як засіб стратегічної комунікації держави. Промоція культури миру і сталого розвитку через цифрову дипломатію. Цифрова дипломатія як форма нової публічної дипломатії, яка використовує Інтернет, нові інформаційні та комунікаційні технології та соціальні мережі як засіб для зміцнення миру. Соціальні мережі – вирішальний важель у галузі публічної цифрової дипломатії, стратегічних комунікацій та боротьби з дезінформацією. Facebook-дипломатія, Twitter-дипломатія та їхня роль у формуванні сприятливого інформаційного середовища задля просування національних інтересів, досліджень простору громадської думки, вирішення важливих суспільних проблем через роботу із цільовими групами.

Тема 6 Миротворчість: роль міжнародних організацій та індивідуальних ініціатив

Міжнародна миротворча діяльність: поняття, принципи та практика реалізації. Миротворчість як колективна соціальна дія. Соціальний рух за мир; сутність та еволюція.

Чинники розбудови миру: політичний, освітній, організаційний, соціально-економічний, релігійний, соціокультурний тощо. Дискусійна панель про миробудівництво.
Глобальна мережа миротворців і виклики сьогодення. Федерація всесвітнього миру (ФВМ). Міжнародні інституції та ініціативи на підтримку миру і сталого розвитку. Включеність у миробудівництво міжнародних організацій (ООН, Червоний хрест, ЮНЕСКО, ОБСЄ та ін.). Міжнародні організації у розбудові сталого мирного розвитку, їхня миротворча місія і миротворчий потенціал. Миротворчі місії: види та практики застосування, їх роль у досягненні сталого миру та гуманітарна складова. Види миротворчих мандатів у забезпеченні культури миру і сталого розвитку. Міжнародна миротворча діяльність України в контексті забезпечення миру та безпеки в світі.
Інформаційна політика держав та міжнародних організацій у сфері миротворчості. Сучасні виклики миротворчій діяльності різних акторів в умовах гібридних загроз. Інтернет-мережа за мирне співіснування. United Network of Young Peacebuilders – Об'єднана мережа молодих миротворців. Global Partnership for the Prevention of Armed Conflict – Глобальне партнерство за недопущення озброєних конфліктів. Search for Common Ground – Пошук порозуміння.

Тема 7 Стратегії мирного сталого розвитку людства в цифрову епоху

Сталий розвиток людства у цифрову епоху. Стратегія і тактика сталого розвитку в цифрову епоху. Індикатори сталого розвитку. Звітність про досягнення Цілей сталого розвитку. Особливості цілей сталого розвитку до 2030 р.
Сталий розвиток цифрового суспільства і цифровий соціум. Соціально-гуманітарні виклики війни та способи їх подолання у глобальному світі.
Партнерство у досягненні сталого розвитку цифрового суспільства.

Тема 8 Культура мирного співіснування та безпека в контексті цілей сталого розвитку

Мирне співіснування, безпека та права людини. Мирне співіснування як право людини. Культура мирного співіснування. Культурне розмаїття, його захист через міжнародне співробітництво і сталий розвиток. Багатоманіття освіти мирного співіснування. Гібридна війна: виклики та загрози для країн в сучасному світі та протидія їм у контексті культури миру та сталого розвитку.
Безпечний цифровий комунікативний простір: соціальні технології його забезпечення. Соціологічний супровід культури миру та сталого розвитку у цифровому суспільстві. Травма війни: наслідки, виклики, шляхи подолання.
Розбудова миру і стале примирення в розділених суспільствах.
Культура миру і сталий розвиток країн Глобальної Півночі (Західна Європа, Північна Америка, розвинені країни Азії, Австралія, Нова Зеландія). Культура миру і сталий розвиток країн Глобального Півдня (держави Азії, Африки, Латинської Америки та Карибського басейну).

ТЕМА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ в межах самостійної роботи

Тема 9. Травма війни: наслідки, виклики, шляхи подолання

Травма як множинний феномен та її виміри: психотравма (S. Freud, B. van der Kolk), індивідуальна та колективна (K.T. Erikson), масова (E. McInnes, A.D. Mason), національна (A. Neal, Z. Bauman, M. Shumai), соціальна, соціокультурна, культурна (P. Sztompka, J. Alexander, R. Eyerman, P. Długosz), історична (V. Volkan, M. Roth), міжпоколінна/трансгенераційна (P. Kellermann, G. Hirschberger), постколоніальна (S. Durrant, S. Craps, G. Buelens); ґлобальна травма (Reeder & Gündogan).
Травмований війною соціум: інтеграція міждисциплінарних оптик (економічної, політичної, соціологічної та психологічної).
Травма війни: сутність. Види травми війни (індивідуальній й колективні, явні та приховані). Стресові стани населення в контексті війни і миру. Психологічна травма війни та її соціально-культурні наслідки. Боротьба зі стресом в аспекті Гештальт-терапії.

Ментальний вимір травми війни. Підтримка ментального здоров'я в часи війни і повоєнний період. Комунікативний супровід особистості, групи, спільноти в період переходу від війни до миру. Комплексна реабілітація при травмі війни та її соціологічне забезпечення. Травма війни та ресурси життєстійкості. Реінтеграція до суспільства ветеранів/ветеранок війни та їх родин у контексті культури миру.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с. р.		л	с	с. р.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
Розділ 1. Концептуальні основи культури миру і сталого розвитку								
Тема 1. Культура миру: сутність, компоненти, вимірювання	17	2	4	11	19	2	2	15
Тема 2. Сталий розвиток людства: концептуальні підходи, цілі, історія, виміри, складові, формування	17	2	4	11	16		1	15
Тема 3. Інституційне забезпечення миру і сталого розвитку	17	2	4	11	16		1	15
Разом за розділом 1	51	6	12	33	51	2	4	45
Розділ 2. Цифрова трансформація та нова культура миру і сталого розвитку								
Тема 4. Інформаційно-комунікативне забезпечення миру і сталого розвитку	17	2	4	11	15			15
Тема 5. Цифрова дипломатія в досягненні культури миру і сталого розвитку	17	2	4	11	15			15
Тема 6. Миротворчість: роль міжнародних організацій та індивідуальних ініціатив	17	2	4	11	19	2	2	15
Тема 7. Стратегії сталого розвитку людства в цифрову епоху в умовах війни і миру	17	2	4	11	19	1	1	17
Тема 8. Культура мирного співіснування та безпека в контексті цілей сталого розвитку	17	2	4	11	17	1	1	15
Тема 9. Травма війни: наслідки, виклики, шляхи подолання	19			19	19			19
Контрольна робота	25			25	25			25
Разом за розділом 2	129	10	20		129	4	4	
Усього годин	180	16	32	132	180	6	8	166

4. Теми семінарських занять

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма

1	*2*	*3*
Розділ 1. Концептуальні основи культури миру і сталого розвитку		
Тема 1. Культура миру: сутність, компоненти, вимірювання	4	1
1	*2*	*3*
Тема 2. Сталий розвиток людства: концептуальні підходи, цілі, історія, виміри, складові, формування	4	1
Тема 3. Інституційне забезпечення миру і сталого розвитку	4	1
Разом за розділом 1	12	3
Розділ 2. Цифрова трансформація та нова культура миру і сталого розвитку		
Тема 4. Інформаційно-комунікативне забезпечення миру і сталого розвитку	4	1
Тема 5. Цифрова дипломатія в досягненні культури миру і сталого розвитку	4	1
Тема 6. Миротворчість: роль міжнародних організацій та індивідуальних ініціатив	4	1
Тема 7. Стратегії сталого розвитку людства в цифрову епоху в умовах війни і миру	4	1
Тема 8. Культура мирного співіснування та безпека в контексті цілей сталого розвитку	4	1
Разом за розділом 2	20	5
Усього	32	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	*2*	*3*	*4*
1	Вид: позааудиторна. Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Культура миру: сутність, компоненти, вимірювання». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	15
2	Вид: позааудиторна. Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Сталий розвиток людства: концептуальні підходи, цілі, історія, виміри, складові, формування». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	15
3	Вид: позааудиторна. Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Інституційне забезпечення миру і сталого розвитку». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	14	15
4	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою	11	15

	«Інформаційно-комунікативне забезпечення миру і сталого розвитку». Виконання завдання, підготовка до дискусії.		
5	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Цифрова дипломатія в досягненні культури миру і сталого розвитку». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	15
1	*2*	*3*	*4*
6	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Миротворчість: роль міжнародних організацій та індивідуальних ініціатив». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	15
7	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Стратегії сталого розвитку людства в цифрову епоху в умовах війни і миру». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	17
8	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції та рекомендованої літератури за темою «Культура мирного співіснування та безпека в контексті цілей сталого розвитку». Виконання завдання, підготовка до дискусії.	11	15
9	Вид: позааудиторна, в межах самостійної роботи Тема «Травма війни: наслідки, виклики, шляхи подолання» – для самостійного вивчення. Вивчення рекомендованої літератури. Підготовка до підсумкового контролю.	19	19
	Вид: позааудиторна, в межах самостійної роботи Підготовка тексту контрольної роботи на тему «Миротворчість як умова досягнення Цілей сталого розвитку України».	25	25
	Разом	132	166

6. Індивідуальне завдання не передбачено навчальним планом

Контрольна робота

Підготовка тексту контрольної роботи (аналітичної довідки) на тему «Культура миру як умова досягнення Цілей сталого розвитку».

У контрольній роботи представити виконання завдань:

1) короткий огляд наукових підходів до вивчення миротворчості в контексті глобальних викликів, геополітики, міжнародних відносин і кібербезпеки;

2) опис ключових цифрових інструментів та технологій для досягнення миру і сталого розвитку України;

3) оцінка ролі і напрямків міжнародного співробітництва для досягнення культури миру і сталого розвитку України;

4) розробка індикаторів вимірювання миротворчості як умови сталого розвитку України на макро-, мезо- і мікро- рівні (мінімум 3).

7. Методи навчання

Лекційні заняття. Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи – ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій).

Семінарські заняття: есе, аналітичні завдання, групові проєкти та презентація їх результатів, колективне обговорення дискусійних питань; доповіді (реферати), тести.

8. Методи контролю

Студенти і студентки одержують бали за підготовленість і роботу на кожному семінарському занятті (кейси, аналітичні роботи, групові проєкти та презентація їх результатів, колективне обговорення; есе, поточний контроль знань у вигляді творчих робіт, практичних завдань). Пропуск заняття відпрацьовується у виді письмової роботи за темою заняття. Обов'язковим є виконання контрольної роботи та завдання (мінімум одного), що виносяться на семінарські заняття.

За результатами вивчення дисципліни підсумкове накопичення балів – до 60 балів (поточний контроль, контрольна робота – аналітична довідка). Критично-розрахунковий мінімум для допуску до заліку – 30 балів (виконання контрольної роботи і завдань до 8 тем). Здобувачі, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум (30 балів), вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час проведення заліку – 80 хвилин. Час виконання роботи (35 тестів) – 40 хвилин і теоретичне питання – 40 хвилин. У разі використання заборонених джерел здобувач залишає аудиторію та отримує оцінку 0 балів.

Оцінювання заліку. Залікова робота містить 35 тестів і теоретичне питання, відбувається дистанційно на платформах Zoom, Moodle у курсі «Інформаційні війни в інтернет-просторі».

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна та контрольна робота											
Розділ 1					Розділ 2				Контрольна робота	Разом	Залікова робота	ума
1	2	3	4	5	5	6	7	8				
									20	0	40	00

Критично-розрахунковий мінімум для допуску до заліку – 30 балів (виконання контрольної роботи і завдань до 8 тем).

Критерії оцінювання успішності здобувачів

Критерії оцінювання поточного контролю

Дуже високий рівень 5 балів	Відповідь характеризується повним, глибоким та змістовним знанням матеріалу з теми, вільним володінням поняттями, креативним підходом, наведено аргументи та приклади.
Високий рівень 4 бали	Відповідь характеризується не повним знанням теоретичного матеріалу з теми, недостатнім володінням термінами та поняттями; відсутній креативний підхід, недостатня аргументація.

Середній рівень 3 бали	Відповідь характеризується поверховим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу; багато помилок у виконаному завданні.
Низький рівень 2 бали	Слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; змістовні помилки у відповіді на завдання, відсутність аргументів.
Дуже низький рівень 1 бал	Дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; багато змістовних помилок у відповіді на завдання; відсутні аргументи і приклади.
Незадовільний рівень 0 балів	Відповідь на завдання відсутня або не стосується питання.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи – 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи

/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
	2	*3*
	короткий огляд наукових підходів до вивчення миротворчості в контексті глобальних викликів, геополітики, міжнародних відносин і кібербезпеки	5
	опис ключових цифрових інструментів та технологій для досягнення миру і сталого розвитку України	5
	оцінка ролі і напрямків міжнародного співробітництва для досягнення культури миру і сталого розвитку України	5
	розробка індикаторів вимірювання миротворчості як умови сталого розвитку України на макро-, мезо- і мікро- рівні (мінімум 3)	5
	Разом	20

Критерії оцінювання навчальних досягнень
Умови використання здобувачами вищої освіти ШІ

Модель «ШІ як асистент». Під час поточного контролю – підготовки до семінарських занять, виконання завдань до тем та інших письмових робіт – дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо). За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ. Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Рекомендації неформальної освіти, які можуть бути зараховані за курсом

Prometheus. Культура миру і сталий розвиток у цифрову епоху.

Орієнтовні теми:

Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/cybersecurity-during-war-practical/

Волонтерство під час війни. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/war-time-volunteering/

Дезінформація: види, інструменти та способи захисту. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/disinformation-types-tools-and-protection/

Інформаційна гігієна під час війни. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/information-hygiene-during-war/

Цифрова безпека на персональному рівні. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/personal-digital-security/

Здобувач може обрати не більше 2-х курсів на платформі для неформальної освіти.

Кількість балів, що буде зарахована здобувачеві після успішного проходження одного курсу та надання відповідного документа (сертифікат, свідоцтво, тощо) – 5.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Арон Р. Мир і війна між націями / Пер. з фр. В. Шовкун, З. Борисюк та Г. Філіпчук. Київ: МП «Юніверс», 2000. 688 с.

Ситник Г.П. Філософія війни та миру: курс лекцій. Київ: ТОВ "САК Лтд", 2023. 118 с.

Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольский, Є. М. Безсонов, Г. В. Нєпєіна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.

Як допомогти особистості в період переходу від війни до миру: соціально-психологічний супровід : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко, М. С. Дворник / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 154 с.

Допоміжна література

Наукові доповіді і звіти

Гендерний вимір війни. Результати аналітичного дослідження / USAID. 2023. 115 с. https://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/«Гендерний-вимір-війни»-Аналітичне-дослідження-2.pdf

Збереження і розвиток України в умовах війни та миру: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, Е. М. Лібанова, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2024. 220 с.

Звіт за результатами онлайн-опитування "Практики читання під час війни" / Український інститут майбутнього [Електронний ресурс]. http://news.uifuture.org/zvit-za-rezultatami-onlayn-opituvan/ (дата звернення: 29.05.2025).

Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / за ред. В. Кулика ; Ін-т політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. Київ, 2020. 328 с.

Місцеве самоврядування як чинник стійкості тилу : аналіт. доп. / [В. Г. Потапенко, В. О. Баранник, Н. В. Бахур та ін.] ; за ред. В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 54 с. https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.02

Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України: аналіт. доп. / [Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В.]; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ: НІСД, 2020. 84 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/dopovid.pdf

Статті. Монографії

Агенти соціальних змін в суспільстві нестійкої інституційності / О.Г. Злобіна, М.О. Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін. ; за наук. ред. О.Г. Злобіної ; Ін-т соціології НАН України. Київ, 2022. 328 с.

Александер Дж. Ч. Цивільна сфера та перехід до миру: культурна травма та цивільне відновлення. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2023. № 3. С. 20–30,

Артемов В. О., Бахчеван Е. В., Бочко О. А. Циркулярна економіка – виклик сучасності. *Економіка та суспільство* 2023. № 58. [Електронний ресурс]. https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3276/3200

Бадер А. В. Сутнісні основи війни як виду зовнішнього збройного насилля. *Гілея: науковий вісник.* 2020. Вип. 154. № 3. С. 262–268.

Багінський А. В. Місцева миротворчість у врегулюванні конфлікту. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2021. Випуск 1(49). С. 51-54. DOI: https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.1(49).232977

Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В.А. Кротюка. Харків: Факт, 2021. 592 с.

Вільчинська І.Ю. Геополітика: еволюція ідей у контексті збереження мирних взаємовідносин між державами. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. Вип. 9. С. 7–19.

Вовк С. О., Бадер А. В. Багатофакторний вплив війни на українське суспільство та громадян України: системний аналіз політичних, соціальних, психологічних і економічних складових. *Науковий журнал «Політикус».* 2024. Випуск 4. С. 30-37.

Горобець І., Мартинов А. Теорія демократичного миру за умов кризи постбіполярної системи міжнародних відносин. *Консенсус.* 2022. № 4. С. 86–101. https://doi.org/10.31110/consensus/2022-04/086-101

Горошкова Л. А. Освіта для сталого розвитку: теорія, методологія, практика. Київ: БІНПО, 2022. 102 с. https://binpo.com.ua/wp-content/uploads/2023/10/Горошкова-Л.А._Освіта-сталого-розвитку_ЕНК.pdf

Доля І. М. Феномен стійкості українського суспільства в умовах війни: соціологічний вимір. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2026. Випуск 2(70). С. 15-28. DOI:10.20535/2706-5626.2026.2 (70).367301

Зеленов Є. А. Виховання культури миру як запорука планетарної безпеки. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика.* 2022. № 1(103). С. 91-98.

Жеребятнікова І. В., Горбачов А. В., Кравченко О. В. «М'яка сила» як стратегічний ресурс та інструмент впливу на міжнародні процеси: досвід США. *Міжнародні та політичні дослідження.* 2024. № 38. С. 183–192.

Жеребятнікова І. В., Кравченко О. В., Горбачов А. В. Геополітичні конфлікти: аналіз впливу на трансформацію міжнародних відносин. *Міжнародні та політичні дослідження.* 2025. № 39. С. 187–198.

Каць І. Культурні конвенції ЮНЕСКО, як інструмент сталого розвитку. 2021. URL: https://uccr.org.ua/news/kulturni-konventsii-iunesko-iak-instrument-staloho-rozvytku/

Кобилинська Т. В., Кобилинський В. М. Методологічні засади вимірювання сталого розвитку та побудови його глобальних індикаторів. *Статистика України.* 2024. No 2. С. 4–11. Doi: 10.31767/su.2(105)2024.02.01

Кондрацька Л. А. Культура миру: духовний вимір освіти майбутнього. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика.* 2022. № 1(103). С. 119-129. [Електронний ресурс]. file:///C:/Users/user/ Downloads/макет+1(103)+с+ДОИ-119-130%20(1).pdf

Конфлікти, війни та соціальні трансформації епохи модерну: теорія, історія, сьогодення : матеріали XI Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 12–13 червня 2023 р.) / укладачі П. В. Федорченко-Кутуєв, О. М. Казьмірова, О. М. Вольський та ін. Університетська книга, 2023. 164 с.

Костюченко О.А., Чернишева М.О. Формування центрів культури і мистецтв в умовах сталого розвитку міст. *Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Архітектура та будівництво.* 2022. Випуск 26. С. 44–52.

Ледерак Джон Пол. Розбудова миру. Стале примирення в розділених суспільствах. Видавництво Дух і Літера. 2019. 256 с.

Лук'янова І. О. Політика зі сприяння миру як ключовий аспект міжнародного позиціонування Норвегії. *Міжнародні та політичні дослідження.* 2022. № 35. С. 55–63. https://doi.org/10.18524/2707-5206.2022.35.259386

Малиш Л. Війна в Україні у сприйнятті населення країн ЄС. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2023. № 1. С. 10–23. https://doi.org/10.15407/sociology2023.01.10.

Мельник В.В., Поліщук О.М. Сталий розвиток в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство.* 2023. Випуск 50. file:///C:/Users/user/Downloads/2424-Текст%20статті-2338-1-10-20230606.pdf

Нікітенко В., Метеленко Н., Шапуров О. Концепція цифрової трансформації як чинник підтримки сталого екологічного, соціального та економічного розвитку. *Humanities Studies.* 2022. Випуск 12 (89). С. 142-152. https://www.researchgate.net/publication/365086715_KONCEPCIA_CIFROVOI_TRANSFORMACII_AK_CINNIK_PIDTRIMKI_STALOGO_EKOLOGICNOGO_SOCIALNOGO_TA_EKONOMICNOGO_ROZVITKU

Огаренко Є. С. Філософія війни як актуальна світоглядна проблема. *Міжнародні та політичні дослідження.* 2024. № 38. С. 193–203.

Олещук П. М., Салтовський О. І. Миротворчі місії: види та перспективи застосування для України. *Науковий журнал «Політикус».* 2025. Випуск 1. С. 70–75.

Оніщенко, Є. Б. Кубко, Л. О. Макаренко ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; за заг. ред. Наталія Миколаївна Пархоменко. Київ : Парламентське вид-во, 2023. 307 с.

Пархоменко Н.М. Правотворення і правотворчість в умовах воєнного стану та миробудівництва : монографія / Н. М. Пархоменко, О. В. Скрипнюк, Н. М. Оніщенко та ін. Кер.авт.кол. Та заг. Ред. Н.М.Пархрменко. Київ: Парламентське видавництво, 2025. 300 с.

Parchevska V., Panina I. Fragility is required: peacebuilding theory brief overview. *Політичне життя*. 2025. № 1. С. 148-153. DOI 10.31558/2519-2949.2025.1.12

Погрібна В. Глобальний інформаційний простір в умовах гібридної війни. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2024. № 2(61). https://doi.org/10.21564/2663-5704.61.304646

Попадик О.Є. Глобалізація та виклик концепції балансу сил. Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку. *Політичне життя.* 2024. Вип. 4. С. 140–146.

Почепцов Г. Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків : Віват, 2022. 384 с.

Правотворення і правотворчість в умовах воєнного стану та миробудівництва : монографія / Н. М. Пархоменко, О. В. Скрипнюк, Н. М. Оніщенко, Є. Б. Кубко,

Л. О. Макаренко ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; за заг. ред. Наталія Миколаївна Пархоменко. Київ : Парламентське вид-во, 2023. 307 с.

Пугач А.М. Міжнародні відносини у сфері забезпечення миру та безпеки. *Державне управління. Серія «Інвестиції: практика та досвід».* 2024. Вип. 5. С. 156–160.

Ремета М. Взаємодія держави та суспільства в умовах цифровізації: практичні аспекти. *Економіка та суспільство*. 2026. Випуск 85. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-111

Робертс Ендрю. Лідерство в часи війни. Головні уроки від творців історії; пер. з англ. Виробник: КМ-Букс, 2021. 216 с.

Рущенко І. Війна цивілізацій: анатомія російсько-українського конфлікту. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 436 с.

Рущенко І. Пропаганда та контрпропаганда в цифровому суспільстві: інституціоналізація 2.0? *Український соціологічний журнал*. 2021. Випуск 25. С. 7-16.

Сабовчик А.І., Попович А.М. Визначення поняття та цілі сталого розвитку. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 5. С. 415-422.

Саранов С. В. Історіографічні аспекти проблеми співвідношення категорій “миру” та “війни” у “Государі” Макіавеллі та “Політичному заповіті” Рішельє. *Гілея: науковий вісник: Історичні науки.* 2022. Вип. 167-168 (12-1). С. 62–66.

Семенець-Орлова І., Храпатий С. Освітня політика держав у контексті миробудівництва. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління.* 2022. Випуск 1 (61). С. 66-71. DOI https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-1(61)-10

Смотрич Д. В., Браілко Л. Інформаційна безпека в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. Серія Право*. Вип. 77: частина 2. https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/06/22-2.pdf

Сталий розвиток ЄС – кращі практики для України. Матеріали інтернет-конференції (22 лютого 2024 року). Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2024. 210 с. https://lpnu.ua/sites/default/files/2022/pages/18734/tezi-internet-konferencii-staliy-rozvitok-es-kraschi-praktiki-dlya-ukraini-2024.pdf

Стецюк О. В., Проноза І. І. Дезінформація та пропаганда як інструменти гібридної війни: вплив на демократичні процеси та громадянську освіту. *Науковий журнал «Політикус».* 2025. Випуск № 2. С. 142-147.

Сто брехливих російських наративів про російсько-українську війну: Збірник інформаційно-аналітичних матеріалів / А. М. Романишин, С. В. Черевичний, О. П. Остапчук та ін. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2023. 77 с.

Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. 347 с.

Таранов С. Словацькі лекції з онтології війни та деонтології миру. Центр гуманітарної освіти НАН України. Київ : Четверта хвиля, 2022. 120 с.

Теліщук М., Теліщук М., Скляров Д. Роль міжнародних організацій у просуванні цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-13

Тридцять років Незалежності України: соціально-економічні підсумки та стратегічні візії майбутнього : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, О. О. Коломієць та ін.] ; (за наук. ред. Я. А. Жаліла). Київ : НІСД, 2021. 324 с.

Українське суспільство в умовах війни. Рік 2024: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. Є. Головахи, С. Дембіцького. Київ : Інститут соціології НАН України, 2024. 450 с.

Хижняк Л. М. Вразливість уяви соціальних аналітиків про війни: можливості подолання / Л. М. Хижняк, В. В. Сичова, О. В.Хижняк. *Український соціум.* 2022. № 2. С. 85–99.

Хижняк Л.М. Інформаційна війна як поле глобальних викликів і міжнародної співпраці. *Габітус. Науковий журнал.* 2026. Випуск 84. С. 28-31. https://habitus.od.ua/journals/2026/84-2026/6.pdf

Хижняк Л.М. Інформаційний тероризм як бар'єр реалізації права на глобальний і регіональний розвиток. *Research in Science, Technology and Economics*: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. Luxembourg, Luxembourg. May 6-8, 2026. Luxembourg, 2026. С. 280–283.
https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2026/05/Luxembourg_Luxembourg_06.05.26.pdf

Чорний І.В., Малінська Г.Д. Травма війни в сучасній українській літературі. *Current Issues of Linguistics and Translation Studies.* 2023. № 28, 43-46. https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-28-7

Чуприна Ю. В. Концептуалізація феноменів «війни» та «миру»: етико-культурний вимір. *Питання культурології.* 2021. № (38). С. 216-225. https://doi.org/10.31866/2410-1311.38.2021.245954

Шевель І. П. Парадигма миру та еталони бойових становищ для світу на тлі міжнародно-європейської підтримки України в період воєнного стану: соціально-політичний дискурс нових порядків. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти.* 2023. № 12. С. 47–61. https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292390

Шевель І. П. Вплив війни Росії проти України на геополітичні та глобальні зміни в світі: соціополітичний дискурс. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2024. № 13. С. 181–194. https://doi.org/10.31866/2616-745X.13.2024.306912

Шульга С. В. Гібридна війна: виклики та загрози для України. Київ: Національна академія СБУ, 2022. 272 с.

Яким'як Софія-Діана, Стаканов Р. Культура сталого розвитку як один із елементів розвитку економічної та соціальної сфер сучасного суспільства. *Social development & Security*, Vol. 10, No. 2020. С. 67–78.

Abrutyn, S. (2023). The Roots of Social Trauma: Collective, Cultural Pain and Its Consequences. Society and Mental Health, 14(3), 215–230.

Karatzias, T., Shevlin, M., Ben-Ezra, M., McElroy, E., Redican, E., Vang, M.L. et al. (2023). War exposure, posttraumatic stress disorder, and complex posttraumatic stress disorder among parents living in Ukraine during the Russian war. Acta Psychiatrica Scandinavica, 147(3), 276–285.

Muldoon, O.T., Haslam, S.A., Haslam, C. et al. (2020). The social psychology of responses to trauma: Social identity pathways associated with divergent traumatic responses. European Review of Social Psychology, 30(1), 311–348.

Berman, S.L., Montgomery, M.J., Ratner, K. (2020). Trauma and identity: A reciprocal relationship? Journal of Adolescence, 79, 275–278.

Never Again 2.0. Sustainable Peace Manifesto. https://drive.google.com/file/d/1Fozh9D3g4aUjngi9czk0B1YWOrbAamtf/view

Peace in Sustainable Development: Aligning the 2030 Agenda with Women, Peace and Security. Policy Brief | September 2023. Global Network of Women Peacebuilders. https://gnwp.org/wp-content/uploads/Peace-in-Sustainable-Development-Aligning-the-2030-Agenda-with-Women-Peace-and-Security_2023.pdf

Sztompka, P. (2001). Social change as trauma. https://www.researchgate.net/publication/296823019_Social_change_as_traum

Su, Z., McDonnell, D., Cheshmehzangi, A. et al. (2023). Media-Induced War Trauma AmidConflicts in Ukraine. Perspectives on Psychological Science, 18(4), 908–911.

United Nations. Community Engagement Guidelines on Peacebuilding and Sustaining Peace, 2021. URL: https://www.un.org/peacebuilding/sites/www.un.org.peacebuilding/files/documents/un_communityengagement_guidelines.august_2020.pdf

Public and digital diplomacy. Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación. 2022 URL: https://www.exteriores.gob.es/en/PoliticaExterior/Paginas/DiplomaciaPublicaDigital.aspx

What is the Future? John Urry, Polity Press, Cambridge, 2016, 226 pp.

What is Public Diplomacy? 2021. USC Center of Public Diplomacy. University of Southern California. URL : https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pdf

Oleksandr Oleksandr Khyzhniak, Çağatay Sarp, Larysa Khyzhniak. Current Aspects of Social and Medical Services to Internally Displaced Persons (IDPs): The Experience of Ukraine. THE WAR IN UKRAINE: CONFLICT, SECURITY AND MIGRATION. Editors: Z. Banu DALAMAN – Suat DÖNMEZ. Istanbul Topkapı University, 2023. P. 72–97.

Журнали

Social development & Security. https://paperssds.eu/index.php/JSPSDS

Міжнародні та політичні дослідження. https://journals.onu.in.ua/index.php/interpolis

11. Посиланная на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Федерація всесвітнього миру (ФВМ). Глобальна мережа миротворців. https://upf.org.ua/uk/pro-nas.html

International Journal on World Peace. https://scispace.com/journals/international-journal-on-world-peace-29od4hv7

Стокгольмський міжнародний інститут дослідження миру (СІПРІ). www.sipri.se

Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). https://niss.gov.ua/pro-instytut

***

Роль Ради Безпеки ООН у підтримці міжнародного миру та безпеки в сучасному світі та оцінка її ефективності на прикладі України. https://censs.org/rol-rady-bezpeky-oon-u-pidtrymtsi-mizhnarodnoho-myru-ta-bezpeky-v-suchasnomu-sviti-ta-otsinka-yiyi-efektyvnosti-na-prykladi-ukrayiny/

Підтримка ментального здоров'я в часи війни. Національний інститут стратегічних досліджень.
https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasyviyny.

Соціально-гуманітарні виклики війни та інструментарій їх подолання (Карпатський регіон України) : науково-аналітичне видання [Електронний ресурс] / за ред. Т.Г. Васильціва; ДУ «Ін-т регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України». Львів. 2022. 47 с. URL: https://ird.gov.ua/irdp/p20220032.pdf

Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В Ничик, О.В. Мартинюк. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/0fbb50ba-f863-42c4-bdfa-df77a29bfe4d/Sustainable_Development_Strategy_Textbook_Kyiv_NUFT_2022_Final.pdf

Баркар Д. Більше офіціозу і більше туману. Моніторинг новин про війну в онлайн-медіа. 25.06.2025. URL: https://imi.org.ua/monitorings/bilshe-ofitsiozu-i-bilshe-tumanu-monitoryng-novyn-pro-vijnu-v-onlajn-media-i69021

Бенедетто Кроче. Війна і мир. URL: https://kontur.media/peace_and_war/

Глобальні держави вже не гарантують безпечніший світ / Фонд "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва. URL: https://dif.org.ua/article/globalni-derzhavi-vzhe-ne-garantuyut-bezpechnishiy-svit

Почепцов Г. Війни без воєн: зовнішні інформаційні інтервенції. URL: www.ji-magazine.lviv.ua

Тишкевич Ігор. Сценарії закінчення війни / Український інститут майбутнього. URL: https://www.slideshare.net/PRDepartment/pdf-261018669

Finding the right skills for the civil service (2021). Institute for Government. URL: https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/civil-service-skills.pdf.